

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรี ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

Female Administrators' Leadership as Perceived by Teachers
in Basic Education Schools under Kanchanaburi Primary Educational
Service Area Office 3

อมราภรณ์ สืบบุก¹, พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์²

A-maraporn Seabbuk¹, Pongsak Ruamchomrat²

Corresponding Author E-mail: Amaraporn4922@gmail.com

Received: 2023-05-28; Revised: 2023-06-13; Accepted: 2023-07-20

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ที่มีผู้บริหารเป็นสตรี จำนวน 189 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ตามพื้นที่จัดการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการวิจัยพบว่า

1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบทบาทของผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำ และด้านพฤติกรรมของผู้นำ 2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ผู้บริหารสตรี, ผู้บริหารสถานศึกษา, สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

¹ นักศึกษาลัทธิครุศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

¹ Student in Master of Education Program, (Educational Administration), Kanchanaburi Rajabhat University

² อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

² Advisor, Faculty of Education, Kanchanaburi Rajabhat University

Abstract

This research aimed to study and compared the female administrators' leadership as perceived by teachers in basic education schools under Kanchanaburi Primary Education Service Area 3, categorized by genders and work experiences. The research samples were consisted of 189 teachers in schools under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3, obtained by stratified random sampling according to educational management area. The research used for data collection was 5 point rating scale and a reliability of 0.93. Data analysis were percentage, mean and standard deviation, t-test, One-Way Analysis of Variance and will be tested by Scheffe's method. The level of statistical significance was set at .05. The research findings were as follows:

1) The female administrators leadership according to the opinions of teachers in basic education schools under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3, overall and in all aspects, was at a high level, when considering each aspect is sharing of leadership, behaviors and roles respective. 2) The comparison of female administrators' leadership according to the opinions of teachers in basic education schools under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3 as classified by genders was overall significantly different at the statistical level of .05. the work experiences was no statistically different.

Keywords: Leadership, Female Administrators, School Administrators, Basic Education Schools

บทนำ

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษา พ.ศ.2542 หมวดที่ 6 และ 7 ได้กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพ กฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้ อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560: 11)

จากคำกล่าวนี้จะเห็นว่าการจะทำให้การศึกษามีคุณภาพนั้น จะต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้รอบด้าน รู้จักศักยภาพของตนเอง แต่สิ่งที่สำคัญสำหรับการศึกษาคือคน ผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาทุกคน จะต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ชื่อสัตย์ สุจริต ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และบุคคลที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษาคือผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องมีความรู้ มีวิสัยทัศน์ที่ดี สามารถบริหารจัดการองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้กำหนดนโยบาย วางแผน และเป็นผู้รับผิดชอบต่อการบริหารงานขององค์กร ผู้นำในอุดมคติมีความเสียสละและความเป็นประชาธิปไตย การสร้างเสริมภาวะผู้นำเป็นศิลปะแบบหนึ่งที่ต้องเรียนรู้และปรับปรุงได้

สำหรับตัวผู้บริหารที่เป็นผู้นำการจัดการให้องค์กรประสบผลสำเร็จ จำเป็นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการทำงาน และบุคลากรที่รับผิดชอบ ดังนั้นความเข้าใจคนและงานจึงเป็นเรื่องสำคัญโดยเฉพาะคนซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุด และเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทั้งผู้บริหารและผู้ร่วมงาน ในอันที่จะสร้างความเข้าใจระหว่างกัน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาทักษะ ที่นำไปสู่การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (ธรรมาพิชิต. 2553: 1) ความสำเร็จในการบริหารของผู้นำองค์กรนอกจาก บทบาทและความสำคัญของผู้บริหารที่มีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งแล้ว ผู้บริหารต้องรู้จักแสดงออกซึ่งพฤติกรรมภาวะผู้นำอย่างเหมาะสม เนื่องจากพฤติกรรมภาวะผู้นำเป็นเครื่องมือชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารมีคุณสมบัติ มีความสามารถที่เหมาะสมกับตำแหน่งเพียงใด ต้องแสดงภาวะผู้นำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความศรัทธาและเลื่อมใสในตัวผู้บริหาร สิ่งหนึ่งซึ่งถึงความแตกต่างระหว่าง ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำคือ การใช้อำนาจ ผู้บริหารที่ขาดภาวะผู้นำจะบริหารโดยอาศัยอำนาจตามขอบเขตพื้นที่ที่ระบุไว้ตาม

กฎหมาย หรือข้อจำกัดเท่านั้น ส่วนผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะพยายามไม่ใช้อำนาจที่มีอยู่แต่จะสร้างศรัทธาให้มีผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายโดยเต็มใจและสุดความสามารถ (สมควร ภัคตวิทย์. 2550: 2)

ในสมัยอดีตผู้ชายจะได้รับการยกย่องและมีความเป็นผู้นำมากกว่าผู้หญิง เพราะจะต้องใช้พลกำลังในการสู้รบ สามารถวางแผนกลยุทธ์ได้สุ่มกว่า อีกทั้งยังเชื่อว่าผู้ชายจะต้องทำหน้าที่ปกป้องผู้หญิง ดังนั้นผู้ชายจึงควรเป็นผู้ที่มีอำนาจมากกว่า แต่ในยุคปัจจุบันเป็นยุคที่ให้ความเสมอภาคกันทั้งชายและหญิง ผู้หญิงสามารถบริหารจัดการ หรือทำงานได้เทียบเท่ากับผู้ชาย รวมถึงมีภาวะผู้นำและมีศักยภาพในการทำงานไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐหรือของเอกชน เมื่อสตรีมีการศึกษาสูงขึ้นก็สามารใช้ความรู้ในบทบาทนั้นได้เท่าเทียมกับผู้ชาย สตรีจึงเป็นส่วนหนึ่งของศักยภาพ การพัฒนาต่าง ๆ เสมอมา ปัจจุบันสตรีมีบทบาทหลากหลาย เช่น บทบาทในการปกครอง ซึ่งเป็นบทบาทของสตรีที่ต้องใช้ความเชื่อมั่นในตัวเองสูง และต้องตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยความสามารถ ซึ่งบทบาทการบริหารจะเด่นกว่าบุรุษทางด้าน สุนทรียศาสตร์ การสร้างแรงจูงใจ ใฝ่สัมพันธได้ดีกว่าบุรุษ พลังของสตรี คือพลังที่อยู่ระหว่างความแข็งแกร่งกับความอ่อนแอ อาจกล่าวได้ว่าสตรีนั้นมีลักษณะพิเศษของการบริหารยุคใหม่ (อินทวิฑูรย์ ลิขิตดา. 2555: 45-51) ในแอฟริกามีรายงานของ Eugenia (2010) ระบุว่าผู้บริหารสตรีโรงเรียนในประเทศรวันดา สามารถนิเทศการสอน สร้างสัมพันธกับนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยืนยันว่าในทุกพื้นที่ของโลก สตรีสามารถบริหารจัดการโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผลได้อย่างน่าเชื่อถือซึ่งสอดคล้องกับรายงานของ Saeed, et al. (2011) ระบุว่า รูปแบบ และสไตล์การพัฒนาของผู้บริหารสตรีโรงเรียนมัธยมปลายอิสราเอล ประเทศอิหร่าน มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของครูผู้สอนเป็นเชิงบวก (มณฑนา ภัคคุณานนท์, แนน้อย ย่านวารี, สมคิด สร้อยน้ำ, และจุฬพล พูลภัทรชีวิน. 2557: 83) ซึ่ง Fisher (2010) อธิบายว่า สตรีสามารถคิดแบบตาข่าย คิดได้ซับซ้อนเก็บข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ มีจินตนาการหลากหลาย ใช้ประโยชน์จากสัญชาตญาณและลางสังหรณ์ วางกลยุทธ์ในหลากหลายวิธี คัดเคาะการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เพื่อเตรียมรับสิ่งอันอาจเกิดขึ้นด้วยความไม่ประมาท ในขณะที่ยังคงมีความยืดหยุ่น สตรีสามารถเป็นผู้นำทางการบริหารได้เช่นเดียวกับบุรุษ ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างกันตามธรรมชาติของเพศ โดยสตรีจะมีความเจ้าอารมณ์ อ่อนไหวง่ายต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ขาดความเชื่อมั่นในตนเองและไม่มีความเด็ดขาดในบางสถานการณ์ แต่อย่างไรก็ตามสตรีจะมีความเข้าใจและเข้าถึงจิตใจผู้อื่น มีระเบียบ ตรงต่อเวลา และมีการประสานงานที่ดี ส่วนบุรุษจะขาดความละเอียดถี่ถ้วนในการแก้ปัญหา ทำงานเป็นอิสระและคิดอะไรเป็นระบบ (Heller. 1982: 13-19)

จากรายงานข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษา ประจำปี 2556 ของ สพฐ. พบว่า มีผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นชาย 29,168 คน หญิง 2,379 คน เมื่อเทียบร้อยละ แล้วผู้บริหารหญิง คิดเป็นร้อยละ 6.70 ของจำนวนผู้บริหารทั้งหมด ข้อมูลนี้สะท้อนให้เห็นว่า ตำแหน่งผู้บริหารสตรีในภาพรวมเมื่อเทียบสัดส่วนกับผู้บริหารชายแล้ว นับว่ายังมีความเหลื่อมล้ำกันเป็นอย่างมาก แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าเมื่อติดตามข้อมูลเฉพาะในส่วนของผู้บริหารสตรี ในช่วง 10 ปี ย้อนหลัง พบว่า ปี พ.ศ. 2547 บริหารโรงเรียนที่เป็นสตรีเพียง 1,187 คน พ.ศ. 2551 เพิ่มขึ้นเป็น 1,769 คน ปี พ.ศ. 2555 เพิ่มขึ้นเป็น จำนวน 1,984 คน และในปัจจุบัน 2,379 คน แสดงว่า มีจำนวนผู้เข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสตรีเป็นแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น จึงถือเป็นโอกาสอันดี สำหรับการพัฒนาระดับผู้นำของผู้บริหารสตรี เพื่อเพิ่มประสิทธิผลของงานด้านการจัดการศึกษาในส่งผลต่อการศึกษาในภาพรวมของประเทศด้วย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 เป็นหน่วยงานรับผิดชอบบริหารจัดการศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอไทรโยค อำเภอทองผาภูมิ อำเภอสังขละบุรี โดยมีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 79 โรงเรียน 1 โรงเรียนสาขา ในปีการศึกษา 2563 มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 97 คน แบ่งเป็นผู้บริหารชายจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 57.73 และผู้บริหารสตรีจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 42.27 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. 2563: 20-21) ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่า มีจำนวนผู้บริหารสตรีเป็นจำนวนเกือบครึ่งของผู้บริหารทั้งหมดและมีแนวโน้มว่ามีผู้บริหารสตรีเพิ่มขึ้นอีกในอนาคต

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3 เนื่องจากในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นข้าราชการครูสตรี ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ในพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งในปัจจุบันจำนวนผู้บริหารสตรีมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และจากการที่ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีภาวะผู้นำ จากนักวิชาการของประเทศไทย และต่างประเทศพบว่า แม้ว่าผู้บริหารสตรีจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นแต่ยังไม่มีการศึกษาแยกคุณลักษณะของผู้นำชาย และผู้นำสตรี ซึ่งในอดีตสตรีส่วนใหญ่ประสบความสำเร็จโดยนำรูปแบบคุณลักษณะของชายมาใช้ในการบริหารหากสตรีผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารยังไม่

สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้โรงเรียนขาดโอกาส ในการแข่งขันส่งผลกระทบต่อผู้เรียน ซึ่งปัจจุบัน สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนซับซ้อนมากขึ้น ความคาดหวังของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น มาตรฐานการศึกษาที่สูงขึ้น ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีเพิ่มขึ้น และภัยคุกคามจากโรคติดต่อไวรัส โควิด 2019 (COVID-19) ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้แนวโน้มการจัดการศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โรงเรียนซึ่งเป็น หน่วยงานสำคัญที่เป็นตัวขับเคลื่อนในการยกระดับคุณภาพการศึกษา จึงมีความต้องการผู้นำสถานศึกษาที่มีทักษะและบทบาท ในการบริหารการเปลี่ยนแปลงให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานนั้นจะดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อเมื่อ ผู้บริหารจะต้องเข้าใจจุดเด่นของความเป็นสตรี และสามารถร่วมมือกันทำงานกับผู้บริหารชาย หรือผู้ได้บังคับบัญชาทั้ง ชายและสตรีได้อย่างสร้างสรรค์ เพื่อประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาผู้เรียน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษา เกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 เพื่อจะได้นำผลการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการบริหารสถานศึกษา และปรับพฤติกรรมให้ สอดคล้องกับการบริหารตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา รวมทั้งยังเป็นแนวทางให้ผู้บริหารบุรุษและสตรีได้บริหารงาน อย่างมีประสิทธิภาพเทียบเท่ากัน สามารถสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาได้โดยไม่มีข้อเปรียบเทียบ กันอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับองค์กรทุกประเภท ไม่ว่าองค์กรของรัฐหรือเอกชน เพราะองค์กรจะมีความ เจริญรุ่งเรืองหรือตกต่ำหรือไม่เพียงใดนั้น สาเหตุหนึ่งมาจากการที่ผู้บริหารในองค์กรนั้นมีภาวะผู้นำดังนั้นการเรียนรู้เกี่ยวกับ ภาวะผู้นำจึงเป็นเรื่องสำคัญซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สมุทร ชำนาญ (2557: 51) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นพฤติกรรมที่เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตามหรือสมาชิกใน องค์กรที่พฤติกรรมของผู้นำสามารถโน้มน้าว จูงใจหรือมีอิทธิพลต่อผู้ตามทำให้ผู้ตามยอมรับปฏิบัติตามที่ผู้นำต้องการได้ สอดคล้องกับ ฌ็อง-ฌัก กูว์แตร์ (2551: 122) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถที่ผู้นำสามารถโน้มน้าว การชักจูงให้กลุ่มมุ่งไปสู่วัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ และสอดคล้อง Jones, & George (2016: 415) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลใช้ความพยายามในการโน้มน้าวบุคคลอื่น และให้กำลังใจ จูงใจ และให้คำแนะนำในการทำ กิจกรรมเพื่อช่วยให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่มหรือองค์กร ส่วน Colquitt, LePine, & Wesson (2017: 412) กล่าวว่า ภาวะ ผู้นำ หมายถึง การใช้อำนาจและการโน้มน้าวเพื่อแนะนำการปฏิบัติงานของผู้ตาม เพื่อการบรรลุเป้าหมาย

จากความหมายดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึงความสามารถของบุคคลในการโน้มน้าวบุคคลอื่นให้ สามารถปฏิบัติตามกิจต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายได้ มีศิลปะจูงใจให้ผู้อื่นคิดตามหรือปฏิบัติตามได้ เป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับ และยกย่องจากบุคคลอื่นในการดำเนินงานต่าง ๆ ทำให้องค์กรดำเนินไปอย่างบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และนำพา หน่วยงานไปสู่ความเจริญก้าวหน้า

ความสำคัญของภาวะผู้นำ

ผู้บริหารขององค์กรควรมีภาวะผู้นำ เพราะภาวะผู้นำของบริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญ ประการหนึ่งที่มีส่วนใน การกำหนดความอยู่รอดและความเจริญเติบโตขององค์กร โดยทั่วไปภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อหน่วยงาน ดังต่อไปนี้ (การดี อนันต์นารี. 2551) คือ 1) เป็นส่วนที่ดึงดูดความสามารถต่าง ๆ ในตัวผู้บริหารออกมาใช้ 2) ช่วยประสานความขัดแย้งต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน 3) ช่วยโน้มน้าวชักจูงใจให้บุคลากรทุ่มเทความสามารถแก่องค์กร และ 4) เป็นหลักยึดให้แก่บุคลากร เมื่อหน่วยงานเผชิญสภาวะคับขัน

องค์ประกอบของภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรี

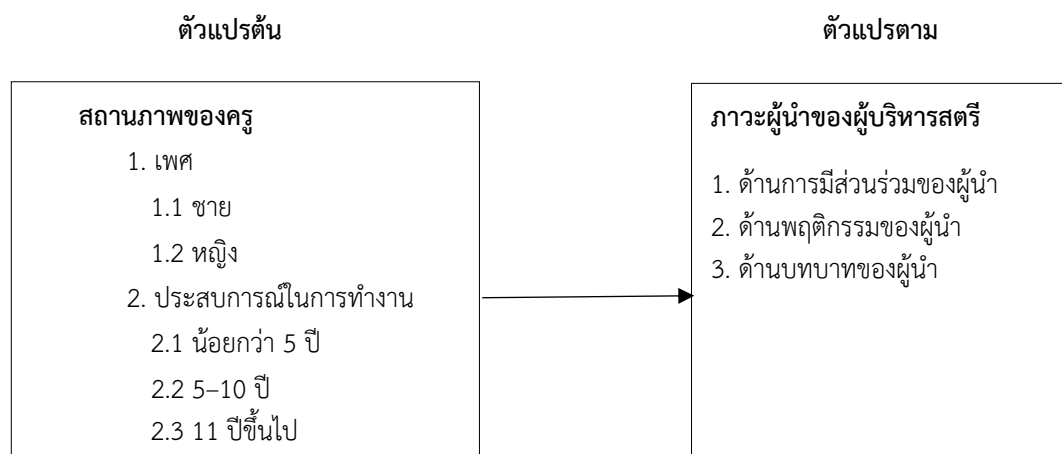
ในปี 1996 Abramson (1996: 1-4) เป็นผู้นำเสนอความคิด ภาวะผู้นำยุคใหม่ โดยมีแนวคิดที่ว่าผู้นำยุคใหม่จะต้องอาศัยองค์ประกอบหลักในการทำงาน ซึ่งอับรามสันได้แบ่งแนวคิดออกเป็น 3 ส่วนที่สำคัญได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้นำ (sharing of leadership) พฤติกรรมของผู้นำ (behavior) และบทบาทของผู้นำ (roles) และในการทำวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิด เรื่ององค์ประกอบของภาวะผู้นำ ของ อับรามสัน เป็นแกนหลักในการศึกษา ร่วมกับแนวคิดของนักวิชาการของประเทศไทย และต่างประเทศเพื่อสังเคราะห์ได้เป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรี ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. **ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำ** หมายถึง ผู้บริหารสามารถสร้างความร่วมมือให้บุคลากร เกิดความสามัคคี ทำงานด้วยความตั้งใจและพึงพอใจ การทำงานเป็นทีม ผู้บริหารต้องสนับสนุนให้ครูทำงานเป็นทีม จัดวางระบบการทำงานและความแตกต่างของแต่ละบุคคลให้สามารถทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ และภาวะผู้นำร่วมกัน ผู้บริหารยินยอมให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ รวมถึงรับฟังแนวความคิดที่หลากหลาย

2. **ด้านพฤติกรรมของผู้นำ** หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการฝึกฝนและพัฒนาพฤติกรรมของตนเองจนมีทักษะความชำนาญ เป็นผู้สื่อสารทั้งการติดต่อสื่อสาร ประสานงานพร้อมที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น เห็นความสำคัญของผู้ร่วมงาน สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ คอยให้ความรู้ ถ่ายทอดแนวความคิด จากประสบการณ์เพื่อให้บุคลากรเกิดความตระหนัก เกิดความเชื่อมั่น และมีความเคารพนับถือ

3. **ด้านบทบาทของผู้นำ** หมายถึง ผู้ให้คำปรึกษา ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชามีทักษะในการสร้างสัมพันธไมตรี มีความมุ่งมั่นที่จะพาองค์กรให้ก้าวหน้า นอกจากนั้นบทบาทที่สำคัญคือ ผู้บริหารจะต้องให้คำปรึกษา สามารถแนะนำหรือแนะแนวให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานได้จนสำเร็จตามวัตถุประสงค์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ที่มีผู้บริหารเป็นสตรี จำนวน 370 คน จากสถานศึกษาจำนวน 34 แห่ง

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ที่มีผู้บริหารเป็นสตรี จำนวน 189 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณค่า

กลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่, และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan. 1970: 607-610) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามพื้นที่จัดการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยผู้วิจัยได้กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (check list) ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และพื้นที่จัดการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ เกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ซึ่งมี 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำ พฤติกรรมของผู้นำ และด้านบทบาทของผู้นำ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และกำหนดรูปแบบและโครงสร้างของแบบสอบถาม

2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการสร้างเครื่องมือเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีซึ่งจำแนกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำ พฤติกรรมของผู้นำและบทบาทของผู้นำ

3. นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย ตามคำนิยามของภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 และวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหลัก จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 3 ข้อ และตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรี ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำนวน 30 ข้อ

4. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของคำถามเพื่อให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข

5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องด้านโครงสร้าง ความเหมาะสม ความชัดเจน ความถูกต้องของการใช้ภาษา และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of item objective congruence: IOC) โดยพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากดัชนีความสอดคล้องที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จึงถือว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาพบว่าได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จำนวน 30 ข้อ

6. นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ แล้วไปทดลองใช้ (tryout) กับครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ความเชื่อมั่นพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นที่ต้องมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.75 ขึ้นไป พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 ของแบบสอบถามทั้งฉบับ

7. นำผลที่ได้มาพิจารณาปรับปรุง ข้อคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 เพื่อให้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ และประสานงานทางโทรศัพท์ในการติดตามเก็บแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามโดยตนเอง โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามออนไลน์ไปยังโรงเรียนเพื่อแจกให้กับครู ในสถานศึกษาชั้น

พื้นฐานที่มีผู้บริหารเป็นสตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 189 ชุด โดยกำหนดเวลาในการตอบแบบสอบถามและส่งกลับคืนให้ผู้วิจัยภายใน 7-15 วัน ผ่านทางออนไลน์ โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 189 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยโดยใช้สถิติในการศึกษา ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน
 - 1.1 ร้อยละ
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย
 - 1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 2.1 ความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง
 - 2.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟาของครอนบัค
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 การทดสอบที
 - 3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3 สามารถสรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีตามความคิดเห็นของครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านบทบาทของผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำ และด้านพฤติกรรมของผู้นำ ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3 โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีตามความคิดเห็นของครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำ	3.91	0.37	มาก	2
2. ด้านพฤติกรรมของผู้นำ	3.82	0.40	มาก	3
3. ด้านบทบาทของผู้นำ	3.95	0.41	มาก	1
รวมเฉลี่ย	3.89	0.35	มาก	

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรี ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตาม เพศ โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำและด้านพฤติกรรมของผู้นำมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ครูเพศชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีมากกว่าครูเพศหญิง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรี	เพศ				t	Sig.
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำ	4.17	0.47	3.85	0.31	3.75**	0.001
2. ด้านพฤติกรรมของผู้นำ	4.03	0.53	3.77	0.35	2.87**	0.006
3. ด้านบทบาทของผู้นำ	4.07	0.66	3.92	0.33	1.28	0.208
รวมเฉลี่ย	4.09	0.49	3.85	0.30	2.79**	0.008

$p < .01$

3. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรี ตามความคิดเห็นของครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี และ 5-10 ปี มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 11 ปีขึ้นไป สำหรับด้านพฤติกรรมของผู้นำ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีด้านพฤติกรรมของผู้นำมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5-10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป ดังตารางที่ 3 - 5

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรี	ประสบการณ์ในการทำงาน						F	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี		5 – 10 ปี		11 ปีขึ้นไป			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำ	3.97	0.36	3.92	0.37	3.58	0.04	8.83**	0.000
2. ด้านพฤติกรรมของผู้นำ	3.76	0.45	3.91	0.38	3.62	0.06	5.43**	0.005
3. ด้านบทบาทของผู้นำ	3.95	0.50	3.95	0.37	4.00	0.00	0.13	0.882
รวมเฉลี่ย	3.89	0.39	3.93	0.35	3.73	0.03	2.16	0.118

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายค่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำ

ประสบการณ์ในการทำงาน	$\bar{X}$	ประสบการณ์ในการทำงาน		
		น้อยกว่า 5 ปี (Sig.) 3.97	5 - 10 ปี (Sig.) 3.92	11 ปีขึ้นไป (Sig.) 3.58
น้อยกว่า 5 ปี	3.97	-	0.05 (0.381)	0.39** (0.000)
5 - 10 ปี	3.92	-	-	0.34** (0.000)
11 ปีขึ้นไป	3.58	-	-	-

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายค่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้านพฤติกรรมของผู้นำ

ประสบการณ์ในการทำงาน	$\bar{x}$	ประสบการณ์ในการทำงาน		
		น้อยกว่า 5 ปี (Sig.) 3.76	5 – 10 ปี (Sig.) 3.91	11 ปีขึ้นไป (Sig.) 3.62
น้อยกว่า 5 ปี	3.76	-	0.149* (0.014)	0.14 (0.186)
5 – 10 ปี	3.91	-	-	0.29** (0.006)
11 ปีขึ้นไป	3.62	-	-	-

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผู้วิจัยสรุปประเด็นที่นำมาอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้าได้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านทั้งด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำ ด้านพฤติกรรมของผู้นำ และด้านบทบาทของผู้นำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสตรีสามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน มีความเป็นระเบียบและตรงต่อเวลา มีการให้การส่งเสริม สนับสนุนให้กำลังใจแก่ผู้ร่วมงานในการพัฒนาวิธีการทำงาน พัฒนาตนเอง และคนในองค์กรอยู่เสมอ ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานขององค์กรเป็นอย่างดี โดยจะมุ่งเน้นที่สัมพันธภาพในการทำงาน การแบ่งปัน การดูแลเอาใจใส่มากกว่าการควบคุมบังคับบัญชา จะทำงานโดยไม่ใช้ความรุนแรง แต่จะใช้ความร่วมมือและการช่วยเหลือสนับสนุน มีความเป็นกัลยาณมิตร เน้นการทำงานเป็นทีม และส่งเสริมการมีส่วนร่วม มีความสามารถในการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา ให้มีความพอใจในการทำงานได้เป็นอย่างดี รวมทั้งมีลักษณะทางสังคมที่ดี มีการสื่อสารที่ดี มีภาวะผู้นำแบบเอื้ออำนวยให้เกิดความสะดวกและสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลรอบด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุจิรา พุเจริญ (2560) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีที่ประสบความสำเร็จในสถาบันอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาคใต้ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลจากการวิจัยพบว่า ทศนคติต่อผู้บริหารสตรีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลาวัลย์ ชูศรีवास (2562) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสตรี ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสตรีและประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา นามเจริญ (2564) ที่ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดตราด ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า เพศชายมีความมั่นใจและยอมรับผู้บริหารสตรีในการบริหารสถานศึกษา ถึงแม้จะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ต่างกัน ได้รับการดูแล ส่งเสริมสนับสนุน การให้คำแนะนำช่วยเหลือ ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ และส่งเสริมให้ได้รับการพัฒนาที่มีความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ดังนั้นจึงทำให้มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทธราภรณ์ ประชนันท์ (2558) ได้

ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่าโดยรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันในสภาพแวดล้อม และบริบทที่ไม่ต่างกันได้รับการปฏิบัติจากผู้บริหารสตรีอย่างเสมอภาค เท่าเทียมกันในทุกด้านทำให้ได้รับรู้ต่อพฤติกรรมของผู้บริหารสตรีคล้ายกันจึงส่งผลต่อการตัดสินใจไม่แตกต่างกัน อีกทั้งอาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสตรีล้วนมีความรู้ความสามารถและมีภาวะผู้นำพร้อมที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทางสังคมยุคสารสนเทศและการปฏิรูปการศึกษา มีทักษะกระบวนการในการบริหารและการจัดการศึกษา สามารถปรับปรุง พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและทันสมัยอยู่เสมอปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้อาจทำให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรภักดิ์ (2556) ได้ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำผู้บริหารสตรีของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการเปรียบเทียบโดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพรรณ เสือโคร่ง (2556) ได้ศึกษาภาวะผู้นำ ผู้บริหารสตรีโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรี ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรี ตามความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ที่ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในแต่ละด้านของภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรี ตามความคิดเห็นของครู ซึ่งควรได้มีการพัฒนา และส่งเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสตรีควรเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนวความคิดที่หลากหลาย โดยส่งเสริมคณะครูเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานและการตัดสินใจมากที่สุด

1.2 ผู้บริหารหมั่นศึกษาหาความรู้ เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับตนเองให้มีวิสัยทัศน์ในการมองปัญหาต่าง ๆ อย่างเข้าใจ และใช้ประสบการณ์เพื่อพร้อมรับปัญหาต่าง ๆ ในงานที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ผู้บริหารสตรีควรมีความกระตือรือร้น ความมุ่งมั่นเอาใจใส่ในการบริหารงานอย่างสม่ำเสมอ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาองค์กรไปในทางที่ดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีกับการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมต่อการจัดการระบบการศึกษา

2.2 ควรศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรี

2.3 ควรศึกษาเรื่องรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสตรีที่ประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับผู้บริหารสตรีรุ่นใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **แผนพัฒนาการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2560-2564)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- ณัฏฐพันธ์ เขจรนันท์, และคณะ. (2551). **พฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพฯ: วี.พริ้นท์.
- ธ สุนทรายุทธ. (2553). **การบริหารจัดการเชิงจิตวิทยา หลักการ การประยุกต์และกรณีศึกษา**. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ปวีณา งามเจริญ. (2564). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดตราด**. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภัทรภรณ์ ประชาพันธ์. (2558). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- การดี อนันต์นาวี. (2551). **หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา**. ชลบุรี: มนต์รี มิเกล กาไรซาบาล.
- มัทนา ภัคคุณานนท์, แฉ่งน้อย ย่านวารี, สมคิด สร้อยน้ำ, และจุฬพล พูลภัทรชีวิน. (2557). **อนาคตภาพภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีโรงเรียนประถมศึกษาของไทย ในทศวรรษหน้า. (พ.ศ. 2557- 2567)**. วารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 6(1): 80-95.
- รุจิรา พูเจริญ. (2560). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีที่ประสบความสำเร็จในสถาบันอาชีวศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาครัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต (การจัดการ). มหาวิทยาลัยชินวัตร.
- วิลาวัลย์ ชูศรีवास. (2562). **พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสตรีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์**. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- สุรกิจ ลีอิน. (2556). **การศึกษาภาวะผู้นำผู้บริหารสตรีของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2**. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมุทร ชำนาญ. (2557). **ภาวะผู้นำทางการศึกษา ทฤษฎี และปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. ระยอง: พี. เอส. การพิมพ์.
- สมควร ภัคทีวุฒิ. (2550). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับการใช้อำนาจของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. (2563). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2564**. กาญจนบุรี: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). **รายงานครูและพนักงานราชการจำแนกตามตำแหน่งรวมโรงเรียนทุกประเภท**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.
- อรรธรณ เสือโคร่ง. (2556). **ภาวะผู้นำผู้บริหารสตรีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2**. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อินทวัชร ลีจินดา. (2555). **บทบาทของสตรี. นิตยสารยุทธโธษวารสาร**. 1(2): 45-49.
- Abramson, M A. (1996). **In search of the new leadership**. New York: Leadership.
- Colquitt, J. A., Lepine, J. A., & Wesson, M. J. (2017). **Organizational Behavior: Essentials for Improving Performance and Commitment**. Irwin: McGraw-Hill.
- Eugenia, I. N. (2010). **School management positions and women empowerment—A Rwandan case**, in Kigali Institute of Management. **International Journal of Business and Management**. 5(6): 180-187.
- Fisher, K. (2010). **Technology-enabled active learning environments: an appraisal**. University of Melbourne: Australia. (Online). Retrieved from <http://www.oecd.org/education/innovation-education>.

- Heller, T. (1982). **Women and Men as Leaders, in Business, Educational and Social Service Organizations.** New York: Praeger.
- Jones, G. R. & George, J. M. (2016). **Contemporary management.** (9th ed.). McGraw-Hill: International Edition.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. **Educational and Psychological Measurement.** 30(3): 607-610.
- Saeed, R., et al. (2011). Effect of female principal's management styles on teacher's job satisfaction in Isfahan- Iran, girls high schools. **International education studies.** 4(3): 124-132.